

SCI-CONF.COM.UA

**WORLD SCIENCE:
PROBLEMS, PROSPECTS
AND INNOVATIONS**

**ABSTRACTS OF VII INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
MARCH 24-26, 2021**

**TORONTO
2021**

WORLD SCIENCE: PROBLEMS, PROSPECTS AND INNOVATIONS

Abstracts of VII International Scientific and Practical Conference

Toronto, Canada

24-26 March 2021

Toronto, Canada

2021

UDC 001.1

The 7th International scientific and practical conference “World science: problems, prospects and innovations” (March 24-26, 2021) Perfect Publishing, Toronto, Canada. 2021. 903 p.

ISBN 978-1-4879-3793-5

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // World science: problems, prospects and innovations. Abstracts of the 7th International scientific and practical conference. Perfect Publishing. Toronto, Canada. 2021. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/vii-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-world-science-problems-prospects-and-innovations-24-26-marta-2021-goda-toronto-kanada-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: toronto@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua/>

©2021 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2021 Perfect Publishing ®

©2021 Authors of the articles

ДОВІРА ЯК ЧИННИК СОЦІАЛЬНОЇ СКЛАДОВОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Гайворонюк Наталія Віленівна

к.філос.н., доцент

Львівський державний університет внутрішніх справ,

м. Львів, Україна

Анотація: Вивчення феномену та проблематики довіри проводиться предстаниками різних галузей знання, що зумовлене її праксеологічним змістом. Довіра як показник стабільності в значній мірі визначає іміджеві характеристики України на міжнародній арені. Вона ж безпосередньо пов'язана з поняттям соціальної безпеки(соціальної складової національної безпеки). В даному матеріалі розглядається в якості її впливового чинника.

Ключові слова: довіра, недовіра, соціальна безпека, соціальна стабільність

Зростання ролі феномена довіри в сучасному світі обумовлене різними детермінантами, однією з них є залучення до демократичних змін все більшої кількості країн, які в умовах глобалізації потребують захисту національних інтересів перед різного роду загрозами як внутрішнього, так і зовнішнього характеру. У цьому контексті *довіра*, так само як її діалектична протилежність *недовіра*, є вагомими соціально-політичними факторами, що впливають на безпеку країни. Довіра може згуртувати суспільство для захисту національних інтересів і безпеки, або ж, навпаки, її брак(чи то низький рівень) сприяє зростанню ворожнечі і соціальної напруги всередині країни, що негативно впливає на внутрішню і зовнішню безпеку країни.

Довіру Ф. Фукуяма називає соціальною доброчесністю і одночасно ключовою характеристикою розвиненого людського суспільства, що виявляється як на індивідуальному рівні, так і на рівні соціальному (довіра до

суспільних інститутів та держави загалом). Він зазначає, що успіх функціонування конкретного суспільства в більшій мірі залежить не від ринкових принципів та не від прихильності традиціям, а від одного елемента культури, що поширився всюди, – рівня довіри, що існує в суспільстві [1, С. 32].

Починаючи з новоєвропейської філософії феномен довіри набув соціального звучання, адже був вплетеним у тогочасні «договірні» концепції, котрі мали на меті гармонізацію суспільних стосунків на засадах розуму і здорового глузду. Зокрема Дж. Локк, вважав довіру основою громадянської згуртованості та порозуміння, Д. Г'юм – такою, що зміцнює соціальні взаємини шляхом посилення відповідальності та органічного утвердження справедливості. Для І. Канта довіра в контексті абсолютного морального закону доповнювалась критеріями відповідальності, визнання, взаємності.

Сучасний науковий дискурс проблематики довіри має декілька розгалужень: соціологічний аспект спирається на концепції аномії Е. Дюркгейма і Р. Мертона, теорії раціоналізації М. Вебера, теорії соціальної дії Т. Парсонса; соціально-політологічний розкривається у працях Ф. Фукуями, Е. Гідденса, П. Штомпки, де довіра виступає важливим атрибутом вивчення цивілізаційних та глобалізаційних змін. У працях Ю. Барсукової, Н. Давидової, Л. Діскіна, Т. Сидоріної, В. Радаєва представлений аналіз проблеми довіри у політичній сфері. У філософії проблематику довіри вивчають А. Додонова, О. Кожем'якіна, В. Міхеєва, Н. М'ясникова, психології - Н. Василюк, О. Фельдман, О. Штуца), правничих науках -Т. Гаврилюк, Л. Москвич, О. Проневич, Ю. Торкайло. Проблему зв'язку довіри з громадянським суспільством аналізують С. Погорелий, П. Козирєва, В. Сукачов. Серед українських науковців можна назвати також тих, чії праці так чи інакше дотичні до проблематики довіри, зокрема, це Ф. Шандор, А. Ковальова, О. Крутій, В. Мальцев, І. Лопушинський, С. Наумов, В. Нечипоренко, І. Костенок, В. Геєць, А. Міщенко, В. Ігнатов, М. Бондаренко, І. Мартинюк, О. Радченко. Як справедливо зазначає О. Кожем'якіна, нині інтерес до феномену довіри, і проблематики з нею пов'язаної, загострюється і набуває нового вигляду

відповідно до ускладнення соціуму, коли збільшується ризик, посилюється рольова диференціація та поглиблюється соціальне розшарування[3,С.31]. Ця ж авторка звертає увагу на своєрідне «отверезіння» дослідників щодо феномену довіри як універсальної умови злагодженого функціонування суспільства до усвідомлення необхідності врахування усіх наслідків довіри, встановлення міри довіри та інституалізації недовіри як однієї з форм суспільного контролю[3, С.20].

Аналізуючи стан вивчення феномена довіри у соціогуманітарному знанні, В. Нападиста зазначає, що науковців в першу чергу цікавлять причини кризи довіри в українському соціумі, а також обґрунтування важливості відновлення в цьому просторі довіри, розробці механізмів підвищення рівня довіри до владних інституцій та суб'єктів економічної діяльності. Крім того, вона звертає увагу на поліфонічний характер вивчення феномена довіри, адже до його розгляду залучені різні наукові актори вітчизняного соціогуманітарного дискурсу[4, с.216]. Про комунікативний потенціал довіри пише О. Макух[5].

Зокрема, визначає довіру як генералізуючий фактор у процесах громадянської самоорганізації. Це означає, що завдяки нормам, цінностям, довірі, що підтримуються соціальними зв'язками, в суспільстві утверджуються певні зразки взаємодії. Власне про це зазначав Ф. Фукуяма, наголошуючи, що довіра – виникаюче у членів спільноти очікування чесної, постійно орієнтованої на взаємодію та заснованої на загальноприйнятих нормах поведінки з боку інших членів спільноти»(*Trust is the expectation that arises within a community of regular, honest, and cooperative behavior, based on commonly shared norms, on the part of other members of that community*) [1, с. 26]. У цьому контексті зауважимо, що довіра виконує важливу соціальну роль, у тому числі стосовно національної безпеки. З огляду на масштабність її впливу, довіру можна розглядати як частину соціальної складової(більш вживаний термін – «соціальна безпека»- Н.Г.) національної безпеки. Як зазначає А. Баланда, у вітчизняній науці соціальна складова національної безпеки України має вкрай не достатній рівень теоретичної розробленості[6] на відміну від поняття «соціальна безпека», котре є більш вживаним. Разом з тим відзначимо, що домінуючою серед українських

дослідників є думка про те, що суттєвої різниці між цими поняттями немає і у більшості наукових праць соціальна складова національної безпеки України визначається як «соціальна безпека». А. Баланда пропонує вважати це виправданим тому, що «відповідні дослідження мають передбачати поєднання проблем національної безпеки України з державними пріоритетами соціальної політики, а загрози у соціальній сфері набувають дедалі більшої актуальності в забезпеченні національної безпеки України»[6].

Потенціал довіри як чинника соціальної складової національної безпеки є дуже високим. Недарма В. Додонова називає довіру соціальним екзистенціалом, на якому не лише ґрунтується суспільне життя, але й його загальна конфігурація[7].

Довіра як чинник соціальної складової в системі національної безпеки відіграє важливу роль як впливовий фактор гармонізації соціальних відносин у знятті соціальної напруги, подоланні негативних настроїв, базованих на теоріях заколоту і підозри. Вона убезпечує державність і незалежність України, зміцнює її внутрішню безпеку та міжнародний імідж.

Антиподом довіри виступає поняття «недовіра», яке безпосередньо пов'язане з безпековими загрозами. Якими можуть бути причини недовіри? Насамперед недовіра є «результатом суперечності між онтологічною потребою соціального суб'єкта в безпеці і наявністю потенційних або реальних ризиків» [7]. Зменшити рівень недовіри в суспільстві означає убезпечити його від можливих загроз з метою забезпечення стабільності та правопорядку.

Значення соціальної складової національної безпеки на сучасному етапі для України не можна недооцінювати, адже індикатором якості проведення державної, соціальної, зокрема, виступає саме довіра(або недовіра) до влади, держави тощо. Недовіра підриває фундамент національної безпеки всередині країни, стає небезпечною для зростання соціальної напруги тощо. Від рівня довіри залежить ставлення громадян до впроваджуваних реформ, до державних інституцій, політичних партій і окремих політиків, зрештою – державності і незалежності України. Довіра є складним феноменом і разом з тим одним із

найважливіших чинників, що визначає характер усіх соціальних стосунків. Вона актуальна для будь-якого суспільства з точки зору забезпечення його інтеграції і стабільності, національних інтересів. Подальше вивчення зв'язку національної безпеки і проблем, пов'язаних з феноменом довіри, дасть змогу в майбутньому напрацювати оптимальний механізм їх взаємодії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Fukuyama F. Trust: The Social Virtues and The Creation of Prosperity. N.-Y. The Free Press, 1995. 730 С.
2. Хоскінг Дж. Чому нам нужна история доверия. Вестник Европы. №. 7-8, 2002.
3. Кожем'якина О. Генеалогія феномену довіри: історико-філософський дискурс. Вісник Львівського університету. Серія філософські науки. 2017. Випуск 19. С. 19–26.
4. Нападиста В. Феномен довіри у сучасному соціогуманітарному дискурсі. Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2016. Вип. 1. С. 207-222.
5. Макух О. Довіра як атрибут громадянського суспільства: комунікативний аспект. Електронний ресурс. Режим доступу: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/17084/1/11_Makukh.pdf
6. Баланда А. Соціальна складова національної безпеки. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/11660/14-Balanda.pdf?sequence=1>
7. Додонова В. Феномен довіри у дзеркалі соціально-філософського дискурсу. Електронний ресурс. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Kultv_2017_37%281%29__12